

Nar Yetiştiriciliği

Bahçe Tesisi

Bahçe Yerinin Seçimi: Subtropik bölgede yetişir. Drenajı iyi, aşırı rüzgar almayan, kışın sıcaklığın 10°C'nin altına düşmediği, toprağı aşırı alkali olmayan yer tercih edilir.

Çeşit Seçimi: Vejetasyonu kısa yerlerde erkenci çeşitler seçilir, -12°C'ye düşen yerlerde sert çekirdekli çeşitler tercih edilir. Sofralık çeşitler, Meyve suyu için uygun çeşitler, Muhafazaya uygun çeşitler, Farklı zamanlarda olgunlaşan çeşitler.

Dikim: Kapama bahçelerde en çok 2.5x4m, 3x4m dikim mesafeleri kullanılır. Ağaçlar birbirini gölgelerse etek dallar kuruyarak bitki yüksek taç oluşturabilir. Sıra üzeri 2m'ye düşürülerek ve çok gövdeli yetiştiricilik yapılarak çit şeklinde bahçe oluşturulabilir. İleride seyreltmek üzere sık dikim (1.5-2x3m) yapılabilir. Kuvvetli büyüyen çeşitler için dikim mesafesi 6x6m'ye kadar çıkarılabilir. Güneşlenme ve havalanmanın yetersiz olduğu yerlerde de bu mesafe kullanılabilir. Fidanlar, yaprak dökümünden ilkbaharda yaprak açılıncaya kadar dikilebilir. Odun gözleri erken sürdüğünden ilkbahar dikiminde geç kalınmamalıdır. Kışı soğuk olmayan yörede sonbahar dikimi tercih edilir.

Terbiye sistemi ve Budama: Doğal haline bırakılırsa çalı formunda gelişir, ama ticari yetiştiricilik için uygun değildir. Budama yapılmadığında ağaç kuvvetli gelişir ve verime geç başlar.

Tek gövde: Fidanlar, bol miktarda dip sürgünü verir. Bunların temizlenerek tek gövde korunmalıdır. Çanak (vazo, goble) sistemine yakın terbiye sistemi izlenmelidir.

Çok gövde: 5-6 gövde olacak şekilde budama yapılır.

Bitkiler genellikle 2.-3. yıldan itibaren verime başlar. Ekonomik verim 5.-6. yıldan sonra alınabilir. Öncelikle kurumuş ve hastalıklı dallar çıkarılır. Bir yıllık dalda kısır çiçeklerin iki yıllık dalda verimli çiçeklerin bulunduğu dikkate alınarak budama uygulanmalıdır.

Sulama: Bitkiler uzun süre kuraklığa dayanabilir. Sulanırsa daha kuvvetli gelişir ve bol ürün verir. Yazın yağış bol ve düzenli olursa ağaç iyi büyür. Ancak meyve yumuşama ve düşük taşıma ve depolama kapasitesine eğilimli olur. Her seferinde aynı miktarda olacak şekilde sulama yapılmalıdır. Yaz sonu-sonbahar başında yeterli toprak nemi sağlandığında meyve çatlama riski azalabilir. Damla veya alttan yağmurlama sulama sistemleri kullanılabilir.

Gübreleme: Yaprak analizlerine göre gübreleme yapılmalıdır. Bununla birlikte, iyi yanmış çiftlik gübresi (10-15 m³/da ilk yıllarda, 25-30 m³/da ileriki yıllarda). Bakla, fiğ ile yeşil gübreleme. Saf N: genç ağaçlara 50-100 g/bitki, verim çağında 225-450 g/bitki. Aşırı N'lu gübre meyvenin geç olgunlaşmasına, kalitenin azalmasına ve bitkinin soğuktan zarar görmesine neden olur. Saf P: genç ağaçlara 75-125 g/bitki, verim çağında 100-200 g/bitki. Saf K: genç ağaçlara 20-40 g/bitki, verim çağında 75-150 g/bitki. Zn eksikliğinde ZNSO₄ uygulanabilir.

Derim (Hasad)

Meyveler, tam çiçeklenmeden 135-170 gün sonra Eylül-Kasım döneminde derim olgunluğuna gelir. Makas kullanılır. Nar klimakterik göstermeyen bir meyvedir (Ben-Arie vd göre ,Yılmaz 2005). Olgunluk kriterleri genellikle çeşide özgü şeker/asit oranı, kabuk ve dane rengidir. Erken hasat meyvenin kalitesini düşürür. Tam olgunluğu beklemek ise yetiştiriciyi meyve çatlama ile karşı karşıya bırakabilir.

Hicaz nar = Asitlik: <%1.8, SÇKM: %17, SÇKM/Asit: 10

Muhafaza

Meyveler su kaybına karşı hassastır. +5°C'de %90-95 nemde 2 ay bozulmadan saklanabilir. Daha düşük derecelerde veya uzun sürelerde üşüme zararı görülür. 2 aydan daha uzun süreli muhafaza için 6-10°C de ve fungusit uygulanmalıdır.

Hastalık ve zararlılar

Yumuşak çürüklük (*Rhizopus arrhizus*, *R.stolonifer*), Gri küf (*Botrytis cinerea* (*Botryotinia fuckeliana*, eşeyli formu), *Alternaria alternata*, *Penicillium* sp.,

Yaprak bitleri, Nar beyaz sineği, Unlu bit, Kabuklu bit, Kırmızı örümcek, Harnup güvesi
Akdeniz meyve sineği, Toprak altı zararlıları, Sıçan

Kaynaklar

- Onur, C. 1988. Nar. Derim: Nar Özel Sayısı. Narenciye Araştırma Enstitüsü Yayını. 5(4): 147-190.
- Özgüven, A.I., C.Yılmaz. 2000. Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Nar Yetiştiriciliği. TÜBİTAK, TARP, TÜBİTAK Matbaası, Ankara, 15 s.
- Şahin, A., K. Yazıcı. H. Pala, A. Tatlı, N. Öztürk. 2007. Nar Yetiştiriciliği. Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı Çiftçi Eğitim Serisi 51. Ankara.
- Yılmaz, C. 2007. Nar. Hasad Yayıncılık, İstanbul. 190 s.